

אדם סרטיש וג'נרם (האדמה נשמת האדם)
האיכר מורד בפיאודליזם

נצחונות של הג'נטלמן הפיקה על הנאצים. אולם הרפתקאותיו של הפרופיסור הי "דיקאונטי" בארצו של היטלר מהוות גם כיום תומר ששוע מצוין ומעוררות צער על מותו ללא עת של שחקן בד גדול.

כלה למכירה

כבר היו כמה וכמה סרטים על נושא זה, והוליווד עדיין דשה בו. קלודט קולברט, חילת משוחררת שבעת נדודים מחפשת לה חתן שיוכל לספק את דרישותיה ה"פיננסיות" וחלומותיה הביתיות. ג'ורג' ברנט, הבוס שלה, משדך לה בכונה רעה, ארכי אולוג הרפתקן נודד, רוברט ינג. השנים מתאהבים, "באמת", והמצב מסתבך כשהבוס נוכח שגם הוא מאוהב בפיקדוניתו. הספור מלווה בסיטואציות שגם הן אינן מצטיינות בעמקות, כמו ביקור בבית קפה מזרחי בלב ניו יורק, מלחמת מהלומות בשוק של דגים וחגיגת ארושים של שני גברים עם גברת אחת. שחקנים טובים מבזבזים את כשרונותיהם לשוא בסרט מסוג זה. היחיד שמצליח הוא מכס בר בתפקיד מתאבק מקצועי שהופך לשומר ראשה של קלודט. במשחקו המגושם והלבבי הוא מאפיל על שחקנים ותיקים ממנו, וחבל רק שלא נתן לו שדה פעולה רחב יותר.

בקצרה

"האדמה, נשמת האדם" (הונגריה). סרט רבי-רשם על מרד האיכרים בפני אדולף היטלר. גבוה משכמו ומעלה מן החומר הרגיל המגיע מאחרי מסך הברזל. "מאראיה" (א"ב). גיימס סטיוארט בתפקיד עתונאי אמריקאי המנסה להברית גומי ממלאה הכבושה בידי היפנים אל מחנה

"החף מפשע אני"

ג'והן פורד התמחה ביצור סרטים על נושאים מן ההיסטוריה האמריקאית, והציג ליה להנציח את המאורעות שגרמו להתחלתן של ארצות הברית.

סרט זה מבוסס על ספור מעשה אמיתי שקרה בסוף המאה התשע-עשרה. ד"ר מוד, אדם ישר ומכובד, נאשם ביוחד עם כמה אנשים אחרים הפנים מפשע, בקשר לרצח הנשיא לינקולן, ונשפט למאסר באי הכריז-שם. אשתו עושה מאמצים, חוקים ובלתי חוקיים, לשחררו מאי-בלהות זה. חרף הצול שנעשה לו וחרף כל הסבל העובר עליו, נשאר ד"ר מוד נאמן לעקרונותיו כאדם ולתפקידו כרופא.

ביד אמונה לקח פורד את הספור הזה, ובעזרת סרטים מצוין של ג'והנסון, יצר סרט אנושירומנטי ונוגע אל הלב.

בעזרת ניצול מכסימלי של תפאורה, חלבושת, טפוסים ומנהגים הוא נותן תמונה אמיתית של התקופה. אך בעיקר מצטיין הסרט בגלל סגנונו המיוחד של פורד, הצלומים עשירים במשחק אורות וצללים ולחיתת תמונות קרובות ורחוקות.

ורנר בקסטו בתפקיד ד"ר מוד מצליח להביע רגשות עמוקים ביותר של אדם בעל תשוקת חיים, ושהחיים נמנעו מאתו שלא בצדק. גלוריה סטוארט, במשחקת התיאטרלי, מגלמת טפוס של רעיה עדינה נאמנה מאד לבעלה ולתקופה. גם שאר השחקנים מצליחים בתפקידיהם השונים, וביחוד מתבלט ארנסט זיטמן בתפקיד ה"שבלוני" של המשרת הכושני הנאמן.

"פימפרנל סמית"

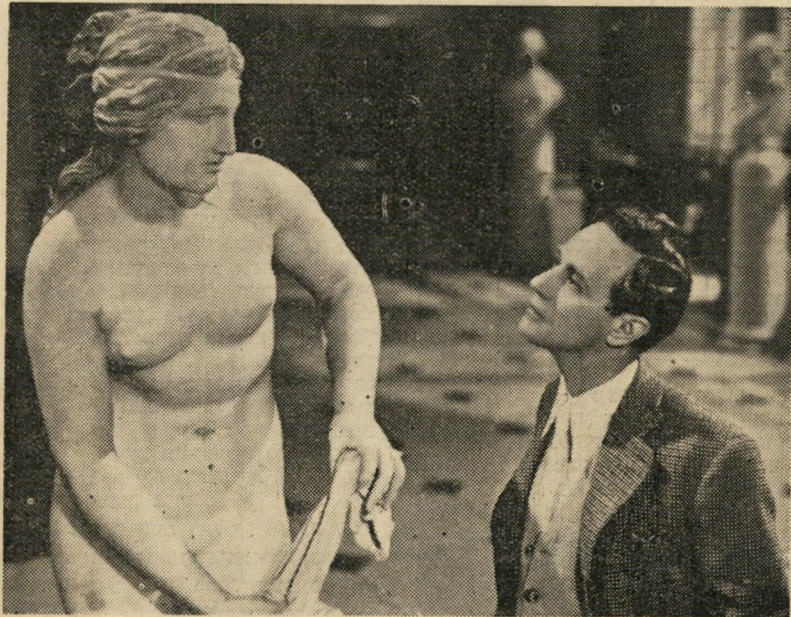
לאחר פטירתו הופך משחקן של שחקן הבמה, במקרה הטוב ביותר, אגדה. בדימי יונג, בעזרת תיאוריהם של עדי ראיה, יכיר לים אנו לראות את דוד גריק, טלמה ומיוסי. זוהי הטרנדית הגדולה של התיאטרון, רון, ההצגה אובדת עם היותה מוצגת. המשחק הנפלא ביותר חולף עם הרגע.

לא כן בקולנוע — הסרט השיג מה שהתיאטרון לא הצליח לתת לנו, את ההצגה בת הנצח. שחקן קולנוע — בין אם טוב הוא או רע — יכול להיות סמוך ובטוח שאמנותו תישמר יותר מזו של הגאון שבשחקני הבמה.

לולי האוארד שייר, כמובן, לטובים שבשחקני הקולנוע. עובדה זו, שנקבעה מכבר על ידי כל מי שראה את סרטיה, מקבלת את חזקה עם הצגה חזונית של שנים מהטובים שבהם:

"פימאליון" הוצג יום אחד בלבד ב"תמר", תל אביב, אך העתק חדש של "פימפרנל סמית" זוכה להצגה בקנה מידה רגיל ויגיע, איפוא, לקהל מרובה יותר, ובכל חלקי הארץ. שני הסרטים מוכיחים עד כמה היה האוארד איש קולנוע. עדין, חד מבט, מנומס, נעים מבטא, איש ההשכלה — הוא מסמל את הג'נטלמן האירופי האמיתי, את איש תרבות המערב שמאחוריו אצאיה מוכחדים.

היתה החזיה גדולה יותר, כמובן, לכש הוצג "פימפרנל סמית" לראשונה, בעיני המלחמה הגדולה; לבבות עלצו למראה

זרזי האוארד (פימפרנל סמית)

הג'נטלמן מרמה את הנאצים

כשרונותיו לקידום תעשייה מסחרית של אירונדית או להקריב אותם למען בטחון צי האויר האמריקאי. המתחרים על נשמתו של הטיס המתלבט הגם ריימונד מייסי, תעשין אירונים רודף כסף, ואליאנור פרקר החמודה. הגערה וחיל האויר באים על ספוקם, אך לא הקהל. **הזעם** (א"ב). עוד סרט על אירונים. הטיס הפעם הוא ריצרד ויידמרק, שחקן מוכשר שהפך להיות כוכב הוליווד בגלל צחוקו הנוקב. תפקידיו בסרט זה הם להברית סמים משכרים באירונותו בשביל שני סוחרים רמאים, ולחלק את אהבתו בין שתי נשים חמודות. לינדה דרגל וורניקה לייק נאמנות לקו הבנלי של הסרט, שמלבד כמה תצלומים מעניינים של סערת האריקין, אין בו ולא כלום.

סרט ישראלי — אין

(סוף מעמד 9)

אולם האמן ניכר בעבודתו. אם רוצים אנו בסרט ישראלי, עלינו לאפשר קודם כל לאמן הישראלי לעסוק במקצועו; הפי לישא מן החוץ חייבת להיבטל.

תיכון ערית עז טכניקה

הסרט הוא גם עסק יקר. בעית השיווק היא, איפוא, בעלת חשיבות ראי שונית.

מה חייב להיות סרט ישראלי כדי שיתיר את הכסף המושקע בו? האם ינסה לחקות את הסרט ההוליוודי הבינוני, העולה

קלודט קולברט, מקס בר, רוברט יונג (כלה למכירה)

הגברת מחפשת לה בעל

בכסף רב והמכוון לקהל הרחב ביותר ולמכנה השכלי המשותף שלו, כלומר לרמ-תו של ילד בן שנים עשרה? אחרים, גדולים ומנוסים מאתנו, ניסו ונסלו. האם נצליח אנו?

או האם נמשיך להוציא סרטי תעמולה נאיביים? ראינו כיצד סרטים אלה נוחלים כשלון אמנותי וקופתי חרוץ אפילו בארץ ("ארבעים ושמונה שעות ביממה"); הם מתאימים אולי למסיבות ציוניות באמריקה, כתוספת לנאומו של שליח המגבית המאור, אבל לא ליותר מכך.

או ננסה להפיק סרטים טובים? סרטים מבוגרים, ריאליסטיים, אמיצים. סרטים שונים בתכלית מן התוצרת ההוליוודית, מפני שהם יהיו מכוונים לקהל אחר לגמרי, קהל שמספרו בארץ ובעולם גדל והולך מיום ליום: חסיד הקולנוע המבוגר הפונה עורף לילדותיות ההוליוודית על הליטוש החיצוני שלה והרצאה בסרט בעל תוכן, רעיון ועמקות, גם אם רמתו הסכנית אינה גבוהה ביותר. סרטים כאלה ממדינות כמו יוגוסלביה, שווייץ, הונגריה, דניה ובלגיה זכו להצלחה ניכרת מחוץ לגבולות ארצות מוצאם; והם דברו בלשון מולדתם, לא אנגלית, ולא בוימו בידי מומחים מאמריקה. תוכן טוב? מושג רחב, אלא שאינו כולל ציגונות ואף לא שוביניזם ובחודאי שלא התפארות-עצמית קטנונית.

משחק

המשחק בסרטים הישראליים שראינו עד כה היה פשוט איום. על הבמה שחקניו בהרבה יותר טובים, אין הם אשמים אם אינם יודעים משחק-קולנועי מהו, אשם הבמאי-הטכנאי שאינו יודע משחק בכלל מהו.

כיוון שהמשחק, ולא הטכניקה, חייב להיות הכוח-המושך של הסרט שלנו, הרי שרק במאים-אמנים, המסוגלים לעבוד עם שחקנים, יוכלו להפיק סרטים ישראליים טובים. המשחק המשובח הוא תנאי הכרחי לסרט שלנו.

שחקן הקולנוע המקומי לא יוכל למצוא עבודה מלאה בסרט. הוא יחלק את זמנו בין הסרט לבין הבמה, למשל. יהיה מקום גם ללא-מקצועיים, אך מוטב שלא ננסה לספק פה פולחן כוכבים. אין לנו צורך בהם.

העודם אינו מצפה — אבז — העולם אינו מצפה בקוצר רוח לסרט הישראלי.

היהודי בניו-יורק או קאליפורניה ישלשל את הדולאר שלו לקופת המגבית גם מבלי שיראה את תל-אביב בצבעים "טבעיים". יש לנו בארץ דאגות חמורות מבעיות הסרט.

גם אם יהיה לנו סרט עברי, לא נוכל לקוות לשיתוף פעולה של ממש מצד בתי הקולנוע שלנו, על ידי הורדת דמי השכיר רות וכן הלאה.

משרד האוצר לא ייתר על פרוטה אחת של מס השעשועים הגבוה כשיוצג סרט מקומי.

והצנזורה לא תנהג לפנים משורת הדין ביחס לתסריט מקורי.

ובכל זאת...

לא רחוק היום... אולי מחר..

הסרט הישראלי יתולד.